

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

ספר

יעטה מורה

מועדים – ט"ו בשבט

דרשות ומאמרים
דברי חכמה ומוסר יקרים
להורות הדרך ילכו בה מישרים
לראות בטוב ה' בארץ חיים

שנאמרו מפי
הרה"ג יעקב ברוך הכהן טראב זצ"ל

רבה דשכונת התקווה וראש ישיבת "רבנו יוסף חיים" בעיר ת"א
בן הרה"ג עזרא הכהן טראב זצוק"ל ראב"ד דמשק

נדפס פעיה"ק ירושלים תוכב"א
שנת גמ ברכות יעטה מורה לפ"ק

תוכן העניינים

מועדים

טו בשבת קמד

טו בשבת - היוזק האמונה הצרופת..... קמד

טו בשבט

טו בשבט – חיזוק האמונה הצרופה

האמונה התמימה נובעת ממקור האמת שנגלית לעיני כל ישראל במעמד הר סיני.

כמו שנא' בהרמב"ם בהלכות יסודי התורה פ"ח ה"א, משה רבינו לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה. שהמאמין על פי האותות יש בלבו דופי שאפשר שיעשה האות בלט וכשוף. אלא כל האותות שעשה משה במדבר לפי הצורך עשאו.

לא להביא ראיה על הנבואה היה צריך להשקיע את המצריים קרע את הים והצלילן בתוכו. צרכנו למזון הוריד לנו את המן, צמאו בקע להן את האבן, כפרו בו עדת קרח בלעה אותן הארץ וכן שאר כל האותות.

ובמה האמינו בו במעמד הר סיני שענינו ראו ולא זר, ואזנינו שמעו ולא אחר האש הקולות והלפידים, והוא נגש אל הערפל והקול מדבר אליו ואנו שומעים משה משה לך אמור להם כך וכך, וכן הוא אומר פנים בפנים דבר ה' עמכם, ונאמר לא את אבותינו כרת ה' את הברית הזאת.

ומנין שמעמד הר סיני לבדו הוא הראיה לנבואתו שהיא אמת, שאין בו דופי שנא' הנה אנכי בא אליך בעב הענן, בעבור ישמע העם בדברי עמך, וגם כך יאמינו לעולם, מכלל שקודם דבר זה לא האמינו בו נאמנות שהיא עומדת לעולם אלא נאמנות שיש אחריה הרחור ומחשבה.

ידוע המעשה עם ר' יונתן איבשיץ בנו של הרב נתן נטע זצ"ל, שהמלך בקש מאביו שישלח את בנו ר' יונתן לארמון המלך בלי שיודיע לו את הכתובת, ור"י הגיע לארמון. וכשנשאל איך הגיע ענה ששאל מעו"ש והורו לו.

שוב נשאל אם אחד היה מדריך אותו לצד ימין, ואחד לצד שמאל מה היה עושה, ענה שהיה שואל אדם שלישי והולך אחר הרוב. אמר לו המלך א"כ הרי התורה כתבה שאתם המעט מכל העמים תלכו אחרנו.

ענה לו במשל שאם כל העולם יאמר שכאן לא ארמון המלך ואני רואה שכן זה ארמון, האם אני אשקר את מה שעיני רואות" והנמשל מובן בהתאם לדברי הרמב"ם דלעיל.

נמצא שהאמונה הצרופה, היא האמונה שאינה דורשת אותות ומופתים, שישאירו אחריהם משקע של הרהורים ומחשבות.

עפ"ז ביארו את הפסוק, והיה אם שמוע תשמע לקול ה'א והישר בעיניו תעשה והאזנת למצוותיו ושמרת כל חוקיו, כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאיך.

והיה אם שמע תשמע וכו' – אם אתה רוצה לרדת לעמקן של המצוות, קודם כל והישר בעיניו תעשה, לא הישר בעיניך מפני שלא הבנת. ותמשיך להאזין למצוות ושמרת כל חקיו וכו'.

וכך מסבירים את שתי השאלות של החכם והרשע בהגדה של פסח, למרות ששניהם שואלים על חקת הפסח, בכ"ז אחד חכם ואחד רשע, כי הרשע אינו רוצה לעשות את הפסח עד שיבין את תכליתו. והחכם עושה ושואל כדי להבין ולקיים מתוך הכרה שלמה יותר.

זהו הרעיון המרכזי של ט"ו בשבט ר"ה לאילנות, לחנך את הילד מגיל רך לברך את ה', מבלי להבין בינתיים את העמקות שיש בברכה, ולאחר שגדל ומתבגר יכול לראות בדברי חז"ל, מה אומרת הברכה לאדם, ולמה מעוררת אותו, שלא כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, כי אם הכל מאתו יתברך, ולזה דמו חז"ל בנגמ' כל מי שנהנה מהעוה"ז בלי ברכה, חבר הוא לאיש משחית, לירבעם בן נבט שחטא והחטיא.

